

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 17.09.1968, sp. zn. 11 Tz 35/68, ECLI:CZ:NS:1968:11.TZ.35.1968.1

Číslo: 28/1969

Právní věta: II. K otázce zjišťování rozsahu poškození majetku v socialistickém vlastnictví, způsobeného rozkrádáním devizových hodnot při přepočtu na naši měnu.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 17.09.1968

Spisová značka: 11 Tz 35/68

Číslo rozhodnutí: 28

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Adhezní řízení, Rozkrádání majetku v socialistickém řízení, Škoda

Předpisy: 140/1961 Sb. § 132 odst. 4 141/1961 Sb. § 228

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 28/1969 sb. rozh.

I. Samostatný devizový referent podniku zahraničního obchodu, jehož dispoziční právo při obchodně devizových transakcích je omezeno schválením nadřízených pracovníků, nevykonává pravomoc ve smyslu § 89 odst. 9 tr. zák. a není ho proto možno považovat za veřejného činitele.

II. K otázce zjišťování rozsahu poškození majetku v socialistickém vlastnictví, způsobeného rozkrádáním devizových hodnot při přepočtu na naši měnu.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ze 17. září 1968, [11 Tz 35/68](#).)

Nejvyšší soud zrušil pro porušení zákona v ustanoveních § 132 odst. 3 písm. a), § 3 odst. 1 tr. zák., § 2 odst. 5 tr. ř. usnesení Městského soudu v Praze z 8. října 1964, sp. zn. 2 To 457/64, jakož i rozsudek soudu prvního stupně, jímž byl obviněný uznán vinným trestným činem rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. b), odst. 3 písm. a) tr. zák. a pokusem téhož trestného činu podle § 8 odst. 1, § 132 odst. 1 písm. b) tr. zák. a vrátil věk k novému projednání soudu prvního stupně.

Z odůvodnění:

Rozsudkem obvodního soudu pro Prahu 1 byl obviněný uznán vinným jednak trestným činem

rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. b), odst. 3 písm. a) tr. zák., jednak pokusem trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 8 odst. 1, § 132 odst. 1 písm. b) tr. zák.

Byl za to odsouzen podle § 132 odst. 3 tr. zák. k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání devíti let a podle § 51 písm. b) tr. zák. k propadnutí majetku. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. mu bylo uloženo, aby nahradil poškozenému podniku zahraničního obchodu škodu ve výši 143.824,- Kčs.

K odvolání obviněného Městský soud v Praze usnesením ze dne 8. října 1964 sp. zn. 2 To 457/64 zrušil rozsudek soudu prvního stupně pouze ve výroku o náhradě škody a odkázal poškozenou socialistickou organizaci podle § 229 odst. 3 tr. ř. s jeho nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Podle skutkových zjištění, uvedených v rozsudku soudu prvního stupně, se obviněný trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. b), odst. 3 písm. a) tr. zák. dopustil tím, že od roku 1958 do roku 1963 jako samostatný devizový referent podniku zahraničního obchodu postupně zpronevěřil ke škodě tohoto podniku 43.849,15 švýcarských franků a 897,90 západoněmeckých marek.

Pokusu trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 8 odst. 1, § 132 odst. 1 písm. b) tr. zák. se pak podle zjištění uvedených v rozsudku dopustil tím, že v květnu 1963 se pokusil podvodně oddisponovat na svůj tajný bankovní účet v cizině obnos 2.250 amerických dolarů ke škodě téhož podniku zahraničního obchodu, v čemž mu však bylo podnikem zabráněno.

Proti usnesení Městského soudu v Praze podal generální prokurátor stížnost pro porušení zákona. Namítá v ní jednak nesprávnost právní kvalifikace podle § 132 odst. 3 tr. zák. s odůvodněním, že obviněný se nedopustil trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví v postavení veřejného činitele, jednak dovozuje, že naproti tomu bylo prokázáno, že při přepočtu na československou měnu představovalo odcizené množství cizích valut částku vysoko převyšující 100.000,- Kčs, takže vzhledem k tomu, že šlo o škodu velkého rozsahu, měl být čin obviněného právně posouzen podle § 132 odst. 4 tr. zák.

Nejvyšší soud přezkoumal podle § 267 odst. 1 tr. ř. na podkladě stížnosti pro porušení zákona správnost všech výroků napadeného rozhodnutí, jakož i řízení, jež mu předcházelo a zjistil, že napadeným usnesením byl porušen zákon.

Skutková zjištění související s množstvím zpronevěřených valut, tj. 43.849,15 švýcarských franků, 897,90 západoněmeckých marek a 2.250 amerických dolarů, jsou správná, v souladu s výsledky provedeného dokazování.

V dalším je však rozsudek prvního stupně v několika směrech vadný.

Obvodní soud především pochybil, pokud činy obviněného uvedené pod body 1/ a 2/ výroku rozsudku posoudil jako dva samostatné skutky, zakládající znaky jednak dokonaného trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví, jednak pokusu takového trestného činu. Podle § 3 odst. 1 tr. zák. je trestným činem pro společnost nebezpečný čin, jehož znaky jsou uvedeny v tomto zákoně. Stupeň nebezpečnosti trestného činu a hlediska pro jeho určení jsou uvedena v § 3 odst. 4 tr. zák. Jedním trestným činem je pak i pokračování v trestném činu, pokud pachatelovo jednání, spočívající ve více protiprávních činech, uskutečňuje jeden a týž záměr, znamená stále nové naplňování skutkové podstaty téhož trestného činu, přičemž každý čin sám o sobě je možno podřadit pod totéž ustanovení zvláštní části trestního zákona.

Po objektivní stránce musí ovšem být mezi jednotlivými činy objektivní souvislost, jako např. místo

spáchání jednotlivých činů, způsob jejich provedení, dobu jejich spáchání, týž poškozený apod. Po subjektivní stránce je pak nezbytný jednotící záměr pachatele pokračovat v témže trestném činu.

V daném případě ohledně obou činů uvedených pod body 1/ a 2/ výroku rozsudku soudu prvního stupně je prokázáno, že obviněný odčerpával na úkor jedné a téže socialistické organizace ve svůj prospěch peníze v cizí měně v časově na sebe navazujících útocích. Činil tak s jednotícím záměrem získávat cizí měnu ve svůj prospěch prostřednictvím více útoků po sobě následujících. Oba činy proto zakládaly znaky jednoho a téhož trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví zčásti dokonaného a zčásti nedokonaného. Pokud proto nebylo jednání obviněného posouzeno jako jeden pokračující trestný čin, došlo k porušení zákona v ustanovení § 3 odst. 1 tr. zák.

Dalšího pochybení se obvodní soud dopustil tím, že posoudil zjištěné jednání obviněného též podle ustanovení § 132 odst. 3 písm. a) tr. zák. tj., že obviněný k takovému činu zneužil svého postavení veřejného činitele.

Z provedených důkazů lze bezpečně zjistit, že obviněný byl sice samostatným referentem, avšak jeho dispoziční právo bylo omezeno tím, že při obchodních devizových transakcích podléhaly jeho úkony kontrole nadřízených pracovníků, bez jejichž podpisu nebylo možno převést devizové prostředky mimo území ČSSR. Okolnost, že tito nadřízení dostatečně nekontrolovali práci obviněného, ani okolnost, že šlo o devizové prostředky, jichž má národní hospodářství citelný nedostatek, nemohly nahradit nedostatek takového postavení obviněného, které by ho opravňovalo k rozhodování o právech a povinnostech občanů a ukládání jim úkolů a stavělo ho na roveň veřejnému činiteli ve smyslu § 89 odst. 9 tr. zák. Jestliže soud přesto posoudil jednání obviněného též podle § 132 odst. 3 písm. a) tr. zák., porušil zákon v tomto ustanovení.

Nelze se však ztotožnit s názorem uvedeným ve stížnosti pro porušení zákona, že bylo zjištěno odcizení takového množství cizích valut, které při přepočtu na československou měnu představuje částku vysoko převyšující 100.000,- Kčs, takže šlo o škodu velkého rozsahu ve smyslu § 132 odst. 4 tr. zák.

Podle úředního kurzovního lístku by činil přepočet prokázaného množství zpronevěřených valut, případně valut, k jejichž zpronevěře úmysl obviněného směřoval, v případě 43.849,15 Šfrs po 1,64 Kčs za 1 Šfrs = Kčs 71.912,60 897,90 DM/DBR po 1,80 Kčs za 1 DM = Kčs 1.616,22 2.250,- US \$ po 7,20 Kčs za 1 US \$ = Kčs 16.200,- tedy celkem Kčs 89.728,82

Ve spise se nenachází žádný důkaz, z něhož by bylo možno dovodit vyšší korunovou hodnotu předmětných valut než stanovenou úředním kurzovním lístkem. Zástupce poškození socialistické organizace sice při hlavním líčení uvedl, že žádá náhradu škody podle obžaloby (kde ovšem je uvedeno jen množství odcizených valut v cizí měně) s tím, že přepočítáno na naši měnu to činí (tj. 43.849,15 Šfrs a 897,90 DM/DBR) 143.824 Kčs, aniž však správnost takového vyčíslení v Kčs podložil konkrétním dokladem nebo zdůvodněním.

Obvodní soud ovšem pochybil, jestliže pak uložil obviněnému podle § 228 odst. 1 tr. ř., aby poškozené socialistické organizaci požadovanou škodu v částce 143.824,- Kčs nahradil s odůvodněním, že provedenými důkazy byla tato výše škody prokázána, ačkoliv pro takový závěr nemohl mít podklad, neboť ve spise o tom žádný důkaz není a obvodní soud k objasnění v tomto směru nic nepodnikl. Přitom takové objasnění bylo nezbytně nutné nejen pro výrok o náhradě škody, ale především pro výrok o vině. Zjistilo-li by se totiž (za pomoci znalce z příslušného oboru, odpovědného pracovníka ministerstva financí či Státní banky čs. apod.), že hodnota zpronevěřených valut i valut ke zpronevěře určených, skutečně vysoko převyšovala částku 100.000,- Kčs, bylo by nutno uvažovat o posouzení trestné činnosti obviněného podle § 132 odst. 4 tr. zák., tj. že obviněný způsobil rozkrádáním majetku v socialistickém vlastnictví škodu velkého rozsahu. Jestliže obvodní

soud věc řádně v naznačeném směru neobjasnil, porušil zákon v ustanovení § 2 odst. 5 tr. ř.